

عنوان مقاله:

نشانه شناسی نماد حیوانی باز در غزلیات شمس

محل انتشار:

دو فصلنامه پژوهشهای ادب عرفانی (گوهر گویا)، دوره 11، شماره 1 (سال: 1396)

تعداد صفحات اصل مقاله: 36

نویسندگان:

علی صفایی - دانشگاه گیلان

رقیه آلیانی - دانشگاه گیلان

خلاصه مقاله:

شاعران عارف برای بیان مفاهیم عمیق عرفانی و عاطفی خود ناگزیر با بالابردن ظرفیت زبانی به هنجارشکنی و استفاده از نماد روی می آورند که نماد حیوانی از جمله آن است. در این پژوهش نشانه شناسی نماد حیوانی باز در غزلیات شمس بررسی شده است. نشانه شناسی مطالعه نظام مند نشانه ها برای دریافت پس زمینه های گوناگون فکری شاعر یا نویسنده است. با بررسی این علم در نماد حیوانی باز، زمینه های گوناگون فکری مولوی را می توان دریافت که از آن جمله، اندیشه بازگشت، خاموشی، سفر و ... است. نشانه ها در متون با فرم های گوناگونی مثل کلمات، صداها، بوها، حرکت، مکان و ... نمود می یابد. با مطالعه بر شبکه های وابسته در نماد باز، تطابق کارکرد این سمبل با کنش های رنگ، مکان، حرکت و صدا مشاهده می شود. در این پژوهش بخش تقابلی و دگردیسی نمادها نیز بررسی می شود. با بررسی این شناسه ها، نیمه پنهان فکری شاعر و هم چنین الگوهای خاموشی، وحدت گرایی و زیرساخت های ذهنی مولوی نمایان می شود. نکته مهم در بخش روابط تقابلی نه در انتخاب نوع تمایزها، بلکه در شیوه برخورد پویای روابط است. این موضوع گویای روح پرتلاطم مولوی در عشق او به شمس تبریزی یا مضامین عرفانی است. این نوع برخورد در کارکرد میانه بودن دو قطب مثبت و منفی نماد باز، دیدنی است. از سوی دیگر فضای فکری مولوی از جمله رمزهای فرهنگی آیین بودا و میترا برای تاثیرگذاری فضای دینی بلخ، قونیه و اساطیری، در این گفتار تبیین شده است. در مجموع، این مقاله، الگوها، کنش ها، هنجارشکنی، بازی دال ها، شبکه تناسب ها، خاستگاه فکری، تقابل و دگردیسی تقابل ها در نماد حیوانی باز را بررسی و آن را در شواهد غزلیات شمس تحلیل و تبیین می کند.

کلمات کلیدی:

نشانه شناسی، نماد باز، مولوی، الگو، مفاهیم

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1209329>

